

TEMA I. EL CONCEPTE JURÍDIC D'ESTAT

Considerem **estat** a un *grup social jurídicament organitzat format per una comunitat estable de persones, assentada en un territori, que posseeix un poder de Govern sobirà*. També fe, servir la paraula Estat per referir-nos al poder sobirà, al conjunt d'òrgans (Govern, Parlament, Tribunals de Justícia,...) que constitueixen l'aparell de Govern al que està subjecte aquest grup social.

L'Estat és un dels innombrables grups socials jurídicament organitzats en els quals s'articula la vida social dels homes. L'home manté de relacions de conflicte i de cooperació constants, la societat no està formada per un conjunt desarticulat de relacions en canvi permanent. El poble és un conjunt de persones unides al estat per un vincle jurídic que s'anomena nacionalitat.

Els homes tendeixen a unir-se de forma permanent amb altres homes i crear grups socials i associacions d'índole més diversa com grups culturals, econòmics, professionals,... Qualsevol grup social requereix una organització que constitueix i actua per mitja d'unes regles o normes que obliguen a tots els seus membres.

L'Estat és un d'aquests grups socials organitzats en els quals viu l'home, l'estat necessita un conjunt de normes perquè els estats intenten regular tots els possibles conflictes que hagin perquè no hi hagi un vuit legal: ***l'ordenament jurídic***.

Les normes jurídiques poden ser obligades a complir-les o serà sancionat, això pel que fa referència a normes d'una associació, diferenciant-se de les normes religioses ja que aquestes són voluntàries i no es pot obligar ni sancionar. "Contrato Social. Art 3. Rousseau.

L'aparell de Govern es creat per l'ordenament jurídic, la seva funció principal és la direcció política tant interior com exterior de l'estat. Està dotat per "facultat d'imperium" que consisteix en la facultat d'imposar als ciutadans aquest deures fins i tot utilitzant la força física.

L'aparell de Govern és sobirà, dins del territori de l'estat no existeix cap dret ni obligació per l'estat perquè està legitimat per posar drets i obligacions. Això no significa que no tinguessin pressions i aquest les reben de les superpotències.

El territori és l'espai físic on l'estat exerceix el seu Govern.

- Característiques diferencials de organització estatal.

Organització social estatal té una sèrie de característiques que permeten distingir-la dels altres grups socials, té ***caràcter polític i obligatori*** de organització estatal i ***l'existència necessària d'uns pressupostos*** o elements específics sense els quals no podia existir un Estat.

L'Estat és una organització política que persegueix unes finalitats concretes indeterminades. L'estat dur a terme una tasca genèrica com organitzar la vida social, en la forma i amb els mitjans que la correlació de les forces socials i polítiques determini a cada moment històric. L'Estat no té unes finalitats concretes i predeterminades. L'estat es troba sotmès a una sèrie de limitacions imposades per les normes jurídiques i en especial per la Constitució.

L'estat com a organització obligatòria, no volem dir que l'estat sigui una organització política que hagi existit sempre. L'estat comença a constituir-se arran de la crisi del feudalisme (s. XIV-XV) i és perfectament lògic que pugui desaparèixer en un futur. Quan ens referim a que és una organització obligatòria volem dir que el fet de pertànyer-hi no depèn exclusivament de la voluntat dels associats. Els ciutadans pertanyen a l'estat,

estan subjectes al seu poder de Govern independentment de la seva voluntat.

Perquè l'estat existeixi com a organització social es requereix la presència de:

- conjunt de **normes jurídiques**, que constitueix i reguli el grup social estatal.
- **aparell de Govern sobirà** que doni cohesió al grup i el dirigeix.
- un **poble** sotmès al poder de l'aparell estatal.
- un **territori** que delimiti l'espai en el qual s'exerceix el poder sobirà i que serveixi de base per la distribució territorial del poder de l'Estat.

– L'ordenament jurídic estatal

Per l'existència del l'estat cal la presència d'un conjunt sistemàtic i ordenat de normes que s'anomena ordenament jurídic estatal. L'ordenament jurídic estableix l'aparell de Govern al qual dota d'un poder públic sobirà, precisà d'un grup humà que està subjecte a aquest poder i determina el territori sobre el qual s'exerceix el poder estatal.

L'ordenament jurídic estatal es divideix en dues grans branques: el dret privat i el dret públic.

El dret privat regula tot allò que fa referència als ciutadans, els particulars i a les seves relacions privades (familiars, patrimonials, mercantils,...)

El dret públic, una de les branques del qual es el dret constitucional, regula tres aspectes fonamentals que fan referència al aparell de Govern estatal: la composició, organització, funcions i les relacions entre els òrgans de l'aparell de Govern i el poble; la forma com es distribueix el poder de l'estat per tot el territori, estableix l'estructura territorial de l'estat.

L'ordenament jurídic no tan sols constitueix i regula l'estat sinó que també l'expressa, l'estat generalment actua per mitja del dret, expressa les seves decisions per mitja de normes jurídiques: el Parlament dicta les lleis, el Govern els decrets, els ministres les ordres,....

– L'aparell de Govern estatal

Per que existeixi un estat, l'ordenament jurídic ha d'establir una organització capaç de dirigir el grup social i de garantir l'ordre dins seu, ha d'existir un aparell de Govern dotat de poder públic amb la potestat d'imperi o domini sobre tots els membres de la comunitat.

La **potestat d'imperi** o poder públic es el poder de què disposa l'aparell de Govern estatal per dirigir el grup social i mantenir l'ordre intern, constitueix en la capacitat d'imposar unilateralment deures als ciutadans i en la potestat de recórrer a l'ús de la força per aconseguir el compliment d'aquest deures.

L'aparell de Govern estatal posseeix el monopoli de l'exercici del poder públic i de la utilització legal de la força.

Igual que el monopoli estatal de l'ús legal de la força té com a conseqüència la prohibició als particulars de fer-ne us, quan un ciutadà vol fer valer un dret enfront d'un altre ciutadà ha de recórrer als òrgans estatals corresponents. Afirmar que l'aparell estatal es sobirà vol dir que dins del territori estatal no existeix cap poder, ni interior no exterior que pugui imposar contra la voluntat de l'estat cap deure ni cap voluntat que vinculi jurídicament als ciutadans.

La sobirania té dues característiques que cal ressaltar:

- es tracta d'una qüestió jurídica i no de fet, quan diem que el poder de l'aparell estatal es sobirà, sostenint que es jurídicament independent i suprem a nivell jurídic.
- l'aparell estatal es jurídicament sobirà cara a l'exterior (independència) i de cara l'interior (supremacia) els estats començant a sorgir arran del Renaixement, en el moment en que els monarques aconseguïen enllestir un procés doble, independència pel que fa als emperadors i al papat i alhora de reafirmació del seu poder unificador per sobre dels senyors feudals que fins aquell moment havien estat uns veritables sobirans al seus feus.

Les funcions de l'aparell estatal són tres:

- **funció legislativa**, que consisteix en dur a terme els actes concrets i particulars d'aplicació de les normes generals.
- **funció executiva**, que consisteix a dur a terme els actes concrets i particulars d'aplicació de les normes generals.
- **funció judicial** a través de la qual es jutgen les suposades transgressions de les normes.

Du a terme la primera per mitja de les lleis i els reglaments, la segona per mitja d'actes administratius i la tercera per mitja de sentències. A través d'aquestes funcions jurídiques l'estat exerceix la seva potestat d'imperium.

-El poble

Per tal de que existeixin un estat cal que l'ordenament jurídic estatal determini quines són les persones que formen part d'aquest grup social. Per tal de que hi hagi un estat ha d'existir un poble i per poble s'entén el conjunt de persones unides de forma estable a l'estat per un vincle jurídic que s'anomena nacionalitat. S'acostuma a considerar ciutadà d'un estat a la persona nascuda de pares d'aquesta nacionalitat o la persona nascuda dins del territori de l'estat, encara que sigui de pares estrangers.

Aquest poble constitueix allò que s'acostuma a qualificar de nació, conjunt de ciutadans vinculats jurídicament al poder d'un estat, comunitat dotada d'unes característiques específiques i particulars d'índole diversa com lingüística, culturals, històriques, ètniques,..., grup humà constituït per una nació natural o els membres de les quals comparteixen majoritàriament la voluntat d'autogovernar-se, la voluntat de formar una comunitat política autònoma.

-Territori

Es el territori propi assentat al estat. És l'àmbit espacial en el qual exercirà el poder estatal i exclou l'intervenció de qualsevol altre poder sobirà. Té la funció primordial de delimitar l'espai dins del qual s'exerceix la competència de l'estat.

Els territoris de l'estat són:

- la terra ferma i les aigües lacustres i fluvials que són dins les fronteres estatals.
- el mar territorial, format per la banda d'aigua marítima que volta les costes fins a un límit determinat per l'ordenament estatal.

- l'espai aeri que cobreix la superfície territorial delimitada per les fronteres i el mar territorial.
- el subsòl corresponent a les superfícies terrestres i marítimes esmentades.

TEMA II. EL CONCEPTE DE CONSTITUCIÓ. CONSTITUCIÓ I CONSTITUCIONALISME.

La paraula Constitució i l'expressió dret constitucional es troba en el seu origen carregat de significat polític, invocant d'immediat idees tals com llibertat, igualtat i democràcia, garanties dels drets dels ciutadans i divisió de poder.

L'article 16 de la declaració revolucionaria els drets dels homes i els ciutadans de 1789 conte l'expressió clàssica: "Tota societat en la que no estigui assegurada la garantia dels drets ni determinada la separació de poders no te constitució".

En aquesta època que una societat tingues constitució significava sobretot que organització dels poders respon a uns principis tendents assegurar la llibertat i l'igualtat dels ciutadans, lluitar per les llibertats significa lluitar per la constitució. Liberalisme i constitucionalisme apareixen com a temes equivalents.

En la declaració està inscrita els drets dels ciutadans, es reparteixen els tres poders de l'estat perquè es respectin els drets inscrits. Tota persona que te poder abusa d'ell i perquè això no passi tenen que ser els tres poders, perquè si fossin dos s'enfrontarien. Teoria de Montesquiu. Després de la Revolució Francesa es va fer la Declaració del Drets i la regulació dels òrgans de l'estat (1. constitució 1791) durant aquesta època les constitucions no van tenir el concepte de norma jurídica, només definia quins eren els òrgans de l'estat, això passa durant tot el segle XIX. A partir de l'any 1920 es comença en Europa ha haver-hi la consideració en la constitució de norma jurídica.

Això ve motivat perquè a Europa existeixen monarquies i les constitucions es consideraven pactes entre el rei i el parlament, van fer una limitació al poder del monarca. En aquest mateix període als Estats Units es van independitzar d'Anglaterra una sèrie de colònies, la seva excusa era que els tractaven injustament (Ex. els imposaven impostos sense el seu consentiment) l'altre argument si algun americà cometia un delictes era jutjat pels anglesos aleshores van proclamar un tema " el dret es pura expressió del parlament o existeix alguna cosa mes". Existeix un dret natural que esta per sobre del dret humà i aquest dret natural es la raó encara que no estigui reconegut, això es una corrent filosòfica que ha tingut molts partidaris.

A la constitució federal americana de 1787 deixa molt clar que la constitució es la norma suprema que hi ha sobre la terra i que es tracte d'una veritable norma jurídica. No hi havia rei ja que van partir de zero. Van posar els principis del dret natural en la constitució i aquesta esta vigent encara que la han modificat. La primera modificació de la constitució americana deia que el Parlament no podrà aprovar cap llei que limiti la llibertat religiosa i de premsa.

A Espanya llevat de la constitució gaditana de 1812, la republicana de 1931 i la vigent de 1978, la resta de constitucions (quatre mes) no varen ser considerades mai com autentiques normes jurídiques.

Concepte De Constitució.

La constitució es diferencia de les altres normes constitucionals que contribueixen a fundar i regular l'estat per la seva supremacia pel fet de ser la norma que es troba per sobre de totes les normes. Afirmar el caràcter "suprem" de la constitució es dir que cap d'aquestes normes no poden contradir allò que estableix la constitució, es la norma suprema de tot l'ordenament jurídic que li dona fonament, validesa i unitat. Per garantir d'una forma millor aquesta supremacia s'acostuma a exigir el compliment d'una sèrie de requisits formals, entre els que cal ressaltar:

- la necessitat que la constitució fos escrita.
- s'exigeix que sigui elaborada i aprovada d'una forma mes solemne que les lleis ordinàries, la constitució serà l'única norma que emanaria exclusivament dels òrgans estatals sinó que a la seva edició intervindria el poble.
- la Constitució devia tenir una certa rigidesa , per a la modificació o reforma del text constitucional calia que es complissin una sèrie de requisits cim que fos votada com a mínim per dues tercers parts dels membres del Parlament o s'exigeix l'aprovació d'aquesta reforma per mitja d'un referèndum popular.

Des de el punt de vista jurídica la Constitució es la norma suprema de l'ordenament jurídic ara be des de un punt de vista polític e ideològic s'entén per Constitució a organització dels poders de l'Estat en temes tals que siguin possible assegurar la llibertat e igualtat del ciutadà. Concepte material de la Constitució.

Constitució Espanyola De 1978.

Amb la mort del general Franco (11/75) s'inicia un llarg procés de reforma política, suposa una reforma total dels trànsit del vell estat dictatorial a un nou estat de tipus democràtic-liberal culminant-ho amb la promulgació de la Constitució actual. El procés de reforma s'inicia amb la "lleï per la reforma política" aprovada per les Corts franquistes (11/76) i després pel referèndum popular (12/76). D'aquesta llei podem recalcar tres aspectes:

- la proclamació de sobirania popular i democràtica com a base de l'estat
- l'establiment dels mecanismes per una reforma constitucional
- regulació d'unes eleccions futures que haurien de donar lloc a la Constitució de unes Corts democràtiques.

La Constitució espanyola de 1978 es la norma suprema del nostre ordenament jurídic, això es després amb claredat de l'article 9 CE quan disposa en el seu apartat primer que els ciutadans i els poders públics resten subjectes a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic, aquest caràcter suprem de la constitució també es després que els articles 159 i següents on es regula l'existència d'uns tribunals constitucional que es competent per conèixer entre d'altres dels recursos d'inconstitucionalitat contra lleis i disposicions normatives amb força de llei.

Tribunal Constitucional

El Tribunal Constitucional va declarar ja des de les seves primeres sentències a l'any 1981 que la Constitució es una norma d'eficàcia directe com diu el tribunal la constitució es una norma plana i superior no deu buscar-se al dret una cobertura jurídica diferent a la Constitució quan aquesta la reconeix. La Constitució lluny de ser un catàleg de principis de no immediata vinculació i de no immediata compliment fins el seu desenvolupament per la via legal, es una norma jurídica de indubable aplicació directe i els seus preceptes son directament al·legables davant dels tribunals. Finalment la Constitució es una norma sobre les fonts del dret.

El Tribunal Constitucional gaudeix del monopoli per declarar la constitucionalitat o inconstitucionalitat de les lleis i normes en rang de llei a mes es el suprem intèrpret de la Constitució, però no el únic perquè com la Constitució es una norma suprema tots els jutges i tribunals estant obligats a aplicar la Constitució i a mes aplicar-la en la forma que hagi estat interpretada pel Tribunal Constitucional d'això es després la jurisdicció del Tribunal Constitucional es una jurisdicció concentrada i difosa ja que no resol casos concrets sinó que únicament resol la constitucionalitat o no de la llei.

Per una tradició que connecta a l'influència del Codi Civil francès amb el Codi Civil Espanyol la doctrina sobre les fonts del dret s'ha localitzat fins l'entrada en vigor de la Constitució amb el Codi Civil (Art 1-6)

d'acord amb l'article 1.1 son fonts de l'ordenament jurídic espanyol la llei, els costums i els principis generals del dret.

La Constitució espanyola comte una organització i regulació de les fonts del dret espanyol molt mes pormenoritzada que la prevista el Codi Civil. Preveu els òrgans que te atribuïda la funció legislativa, Corts Generals i Parlaments Autònoms i el procediment de l'elaboració de les lleis, les seves diferents classes (llei orgànica, llei ordinària, decret llei, decret legislatiu, estatut d'autonomies,...) i les diferents relacions que es donen entre elles.

Característiques del Tribunal Constitucional.

- Garantia jurisdiccional de la supremacia de la constitució.
- Gaudeix del monopoli per declarar la constitucionalitat e inconstitucionalitat de les lleis o normes en rang de llei i a mes es el suprem intèrpret de la Constitució. D'això es dedueixen dues coses:
 - una llei només pot ser declarada constitucional o no pel Tribunal Constitucional.
 - es el suprem intèrpret, però no l'únic, perquè com a norma suprema tots el jutges i tribunals estan obligats a aplicar la constitució, a mes a aplicar-la en la forma en que hagi estat interpretada pel Tribunal Constitucional.

D'això es desprèn que la jurisdicció del TC es concentrada (l'únic que pot declara una llei constitucional o no es el TC) i difusa (el TC no resol casos concrets, només la constitucionalitat o inconstitucionalitat de la llei).

Reforma de la Constitució

Es la mesura que tota societat evoluciona la Constitució també ho ha de fer si pretén complir amb l'eficàcia la seva missió d'ordenació social , en aquest sentit qualsevol Constitució que contempli la seva vigència eterna esta destinada al fracàs. La Constitució italiana no permet el canvi de la forma política republicana. La Constitució alemanya no permet el canvi de la forma de estat federal. Deia Jeffersson molt gràficament que la terra pertany als vius només en indefinit i que els morts no tenen cap poder ni cap dret sobre ella, es la mateixa idea que expressa la Constitució francesa de 1793, una generació no pot subjectar amb les seves lleis a les generacions futures.

La Constitució espanyola preveu mecanismes de reforma no pugui ser modificada per una llei posterior, això es un reflexa de que la constitució es una norma superior.

Modificació de la Constitució.

La Constitució espanyola vigent regula la reforma constitucional en el títol dècim (art 166 a 169) estan legitimats per exercir l'iniciativa de reforma constitucional el Govern, el Congrés, el Senat i les Comunitats autònomes, aquesta iniciativa no es pot iniciar en temps de guerra o quan s'hagi declarat l'estat d'alarma, excepció o setge. (sitio)

La Constitució preveu dos procediments diferenciats de reforma:

- un de rígid que ve a referir a la modificació del títol preliminar (art 1 a 9) la secció 1 del capítol 2 del títol art 15 a 29 (drets i llibertats) i el títol 2 (la corona)
- un senzill que ve a referir a la modificació son les restants parts de la constitució.

a. procediment de reforma substancial de la Constitució

Quan allò que es vol modificar es tota la Constitució o els títols qualificats abans esmentats el procediment de reforma es el següent:

- . aprovació de la proposta de reforma per dues terceres parts de cada cambra (Congres i Senat)
- . dissolució immediata de les Corts Generals i convocatòria d'eleccions generals.
- . estudi i aprovació del nou text amb el mateix quòrum de les dues terceres parts.
- . referèndum de ratificació pel poble espanyol.

b. procediment de reforma no substancial de la constitució.

L'iniciativa legislativa correspon als mateixos òrgans que estan facultats per promoure la reforma total de la Constitució, es a dir, el Govern, el Congres, el Senat i les comunitats autònomes. El procediment de reforma es el següent:

- . aprovació del projecte de reforma per les terceres quintes parts de cada una de les cambres (Congres i Senat).
- . ratificació del poble espanyol mitjançant referèndum si dins dels 15 dies següents de l'aprovació de la reforma ho sol·licitant la dècima part dels senadors o diputats.

No obstant això sinó hagués acord entre les dues cambres i no s'obtingues en alguna d'elles el quòrum (el tant per cent que falta) de votació abans del assenyalat s'ha de formar una comissió mixta i paritòria Congres i Senat la qual presentarà un text que ha de ser votat pel Congres i pel Senat. Si el nou text no obté en cadascuna de les cambres el vot favorable de les tres quintes parts dels seus components però es aprovat pel Senat al menys per majoria absoluta i a la vegada es aprovat pel Congres amb el quòrum de dues terceres parts dels seus components la Reforma s'entendrà aprovada i s'haurà de celebrar el referèndum tants sols si ho demana part dels diputats o senadors.

Aquest procediment es únicament aplicable per dur a terme una reforma parcial de la constitució que no afecti als títols i capítols esmentats a l'apartat de la reforma substancial de la constitució.

Qualsevol modificació constitucional feta contravenint els procediments i tràmits abans esmentats es nul de ple dret, podrà ser declarada inconstitucional pel Tribunal Constitucional.

Dret d'excepció.

Limitació dels drets fonamentals o deixar-los sense eficàcia, durant un determinat temps, proclamades i reconegudes a la Constitució.

Determinats fets o situacions especials des de castastrofes fins a conflictes interns o internacionals poden posar en perill la convivència ciutadana, el normal funcionament dels òrgans constitucionals i el propi ordenament constitucional. S'afirma que quan es donen aquestes circumstàncies els poders públics poden adoptar mesures excepcionals per tal de restablir la normalitat constitucional. Entre aquestes mesures es habitual trobar la suspensió dels drets fonamentals i llibertats públiques reconegudes a la Constitució. Per exemple suspensió de la llibertat de circulació quan s'ha declarat una epidèmia, entrada en un domicili sense consentiment del titular quan aquest es troba en ruïna iminent.

Aquesta facultat de suspendre drets i llibertats ha estat l'excusa utilitzada per molts dictadors per romandre en

el poder. Per evitar aquest problema la Constitució espanyola de 1978 regula la suspensió de drets i llibertats d'una forma molt cautelosa o rigorosa.

Segons l'article 55 els drets que no es poden suspendre son:

- llibertat personal
- protecció front les detencions.
- inviolabilitat del domicili
- secret en les comunicacions
- dret de fixar lliurament la residència
- llibertat d'entrar i sortir d'Espanya
- llibertat d'expressió i confirmació
- drets dels treballadors i dels empresaris a adoptar mesures de conflicte col·lectiu.

L'estat d'alarma esta previst per a crisis naturals, tal com catàstrofes, crisis sanitàries, paràlització de serveis essencials, desavastiment de productes de primera necessitat, ...

La competència per declarar-ho correspon al Govern a través d'un Reial Decret aprovat pel Consell de Ministres. Té una durada màxima de 15 dies i s'ha de donar compte al Congrés de Diputats que pot autoritzar la prorroga per 15 dies més.

L'estat d'excepció es un instrument de reacció davant de crisis polítiques que generen alteracions greus d'ordre públic. L'iniciativa de la declaració de l'estat d'excepció correspon al Govern però a de demanar l'autorització al Congrés sense la qual l'estat no pot declarar dita situació, la seva durada màxima es de 30 dies prorrogables per altre 30 més.

L'estat de setge esta previst per donar respostes a situacions d'insurreccions o actes contra la sobirania e independència d'Espanya. La seva integritat territorial o l'ordenament constitucional pot respondre a crisis bèl·liques, prebel·liques o altres tipus de crisis, es declara pel Congrés de Diputats per majoria absoluta a proposta del Govern. Pot durar mentre duri l'insurrecte bel·lica o prebel·lica. El que caracteritza a l'estat de setge es la subjecció a l'autoritat i disciplina militar, l'autorització del bàndol militar com a tècnica normativa i el sometiment de determinades conductes al còdig de justícia militar.

TEMA III. L'ESTAT SOCIAL I DEMOCRÀTIC DE DRET (I): L'ESTAT DE DRET.

Concepte d'estat de dret.

Es freqüent en la doctrina afirmar que l'estat de dret es caracteritza perquè a través d'ell s'aconsegueix la subjecció de l'estat a la llei i al dret. Ara be aquesta subjecció no por constituir un fi en si mateix sinó que es tracta d'una tècnica per aconseguir una finalitat determinada amb aquesta tècnica es poden aconseguir fins bons o dolents (la llibertat o l'opressió).

Es interessant conèixer les paraules que el rei de França Lluís XIV va dir a un dels seus cortesans: "*todos vuestros súbditos os deben su persona, sus bienes, su sangre, sin tener derecho a pretender nada, sacrificando todo lo que ellos tienen cumplen con su deber y no os dan nada porque todo es vuestro*"

Segons la concepció material haurien d'entendre aquell tipus d'estat aquell en que es reconeixen i tutelen els drets subjectius de les persones mitjançant la subjecció de l'estat a la llei i al dret.

Tècniques que assegurin la subjecció d'estat al dret:

Sobirania popular, la primera tècnica sobre la que es fonamenta l'estat de dret consisteix en la proclamació de la sobirania popular i d'aquí la paraula Sobirania s'expressa com l'origen del poder, afirmar que el Govern nacional resideix en el poble espanyol (Art 1.2 CE) significar sostenir que els òrgans de l'estat no són per l'origen de les seves competències sinó que es limitat a exercir per delegació del poble les competències que aquest l'otorga mitjançant l'ordenament jurídic i es conseqüència si l'òrgan de l'estat no són sobirans sinó que exerceixen el poder que el poble sobirà els atribueix mitjançant dret la conseqüència lògica es que aquest dret pot limitar els poders dels òrgans de l'estat.

Divisió de poders, la teoria va néixer a Anglaterra formulada per un autor que es diu Locke i retomada a França per Montesquieu, aquest autor a l'obra de "l'esperit de les lleis" va distingir tres poders: legislatiu, executiu, judicial, cadascú dels quals assumeix la funció a la que donen nom, essent un postulat bàsic en la Teoria de Montesquieu el que a cada funció correspon un titular diferent.

La consagració del principi de la divisió de poders es va plasmar a la constitució americana de 1787 deu anys després a la famosa declaració de "Drets del home i el Cuitada" que conte aquesta lapidària afirmació *"tota societat en que la garantia de drets no estigui assegurada ni la separació de poders determinada no te Constitució"*

Actualment el poder legislatiu correspost a una assemblea o parlament que en tots el règims democràtics encarna la representació nacional ja que els seus membres sinó designats en un procés electoral fonamentat en un vot lliure, igual i secret de tots els ciutadans, el poder executiu esta atribuït al cap o President del Govern que pot o no coincidir amb el cap d'estat segons el que digui la Constitució, la funció judicial consisteix bàsicament en resoldre sobre l'aplicació del dret davant de situacions singulars de conflicte entre parts o de transgressió de la llei aquest poder esta atribuït a tots els tribunals i jutjats que exerceixen la seva jurisdicció dins del territori nacional.

La divisió de poders a la constitució espanyola. La Constitució espanyola de 1978 no proclama de forma expressa el dogma de la divisió de poders encara que aquest dogma es pot extreure implícitament de les diferents rubriques dels diversos títols de la pròpia Constitució, així en el títol tercer de les Corts Generals a les quals atribueix la potestat legislativa de l'estat.

L'article 66 CE , el títol quart regula el Govern i la administració atribuït al primer les potestats de dirigir la política interior i l'exterior exercí la funció legislativa , la potestat reglamentària d'acord amb la constitució les lleis, el títol cinquè regula les relacions entre el Govern i les Corts Generals mentre que el títol sisè regula el poder judicial. Els títols 3º y 4º no estan presidits respectivament per les expressions del poder legislatiu, poder judicial perquè també les comunitats autònomes gaudeixen de potestat legislativa, de funcions executives en canvi el poder judicial estén la seva jurisdicció a tot el territori nacional, per això s'utilitza la expressió de poder judicial.

L'article 1.3 CE estableix que la forma política de l'estat espanyol es la monarquia parlamentària. la qual cosa significa que Espanya es troba entre els països que no estableixen una separació radical entre el Govern i el Parlament, s'accepta que els membres del Govern ho siguin també del Parlament i que el Govern presenti projectes de llei, aprovi normes en rang de llei en determinats supòsits,... però la característica fonamental del nostre sistema es que el Govern respon solidàriament de la seva gestió davant del Congrés de Diputats. Art 108.1

La subjecció dels poders públics al dret. Principi de juracitat. La Constitució espanyola proclama en el seu

preàmbul la voluntat de consolidar un estat de dret que assegurí l'imperi de la llei com a expressió de la voluntat popular i en conseqüència a l'apart 1º de l'article 1 es diu que Espanya es constitueix en Estat social i democràtic de dret, cosa que significa que en aquest estat constituït els ciutadans i els poders públics resten subjectes a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic. Art. 9.1.

De la relació d'aquest darrer precepte es desprenen dues importants conseqüències:

- els jutges i tribunals estan subjectes en primer lloc a la Constitució que els vincula de manera més forta que la resta de normes, més endavant estudiarem que quan un tribunal ha de resoldre un cas concret aplicant una norma en rang de llei de la qual dubti de la seva constitucionalitat ha de plantejar el conflicte davant del Tribunal Constitucional, en canvi si es tracta d'una norma en rang reglamentari (la que pot contradir a la Constitució) el tribunal pot inaplicar directament la norma.
- els ciutadans i els poders públics estan subjectes a la resta de l'ordenament jurídic i especialment a la Constitució que garanteix el principi de legalitat. (art 9.3) cosa que significa que els poders públics i ciutadans han d'obeir les lleis.

Els **principis constitucionals bàsics informadors de l'ordenament jurídic** que assegurin la subjecció del estat al dret es troben recollits a l'article 9.3 CE i a part del **principi de legalitat** ja esmentat són els següents:

Jerarquia normativa, parteix de la premissa de que les diverses normes existents en un ordenament es troben jerarquitzades de tal forma que una norma de rang inferior no pot contradir el que disposa una norma de rang superior, la jerarquització en el nostre ordenament jurídic és el següent:

CE--- lleis i normes en rang de llei--- reglaments ordenats en funció de

l'importància de l'òrgan que

els aprova.

Principio de publicitat de les normes, és un requisit inexcusable de principi de seguretat jurídica, les normes han de ser conegudes pels poders públics i pels ciutadans per conèixer per endavant les conseqüències dels seus actes i d'acord amb ho que disposa l'article 21 del Codi Civil les lleis entren en vigor als 20 dies des de la seva publicació en el BOE.

Principio de irretroactivitat de les disposicions sancionadores, no favorables de drets individuals, com se sap la irretroactivitat significa que les normes regulen situacions de futur i en principi no de passa, el que la Constitució garanteix és que el legislador no pot aprovar normes que regulin situacions passades, quan restringeixin els drets fonamentals reconeguts a la Constitució u no altres drets o estats de disposicions sancionades (multes, delictes,...)

El Tribunal Constitucional ha interpretat l'article 9.3 en el sentit de que les disposicions sancionades favorables sempre tenen efectes retroactius.

TEMA IV. L'ESTAT SOCIAL I DEMOCRÀTIC DE DRET (II): L'ESTAT DEMOCRÀTIC

L'estat democràtic: el principi de sobirania popular

La segona característica de l'Estat espanyol segons l'article 1.1. de la Constitució és la democràcia, si per democràcia política entenem la participació de tots els homes que formen una societat en el seu Govern ja sigui directament o a través dels seus representants escollits lliurement és evident que l'estat liberal que va sorgir després de la Revolució Francesa no fou democràtic.

L'estat democràtic el podem definir com aquell sistema polític en que la sobirania pertany al poble, en el que els poders suprems son elegits periòdicament per la totalitat dels ciutadans en un regim de lliure concurrència d'opcions polítiques i d'efectiu gaudiment de les llibertats individuals i col·lectives.

El principi d'estat democràtic no estableix només la legitimitat del poder constituent sinó també la del poder constituït, així per exemple les corts Generals representant al poble espanyol i els seus membres son elegits per sufragi universal lliure, igual, directe i secret.

Actualment la participació personal directe a totes les decisions polítiques no es possible entre d'altres raons per les dimensions dels estats actuals molt mes grans que les velles ciutats gregues. Davant l'impossibilitat d'aplicar la Democràcia directe l'estat lliberal introdueix la variant de la **democràcia representativa** la qual es caracteritza per dues notes:

- els ciutadans participen en el Govern i en el seu control a traves dels representants escollits per tots de forma periòdica, es dir, per un espai de temps limitat i a traves d'unes eleccions celebrades d'acord en el principi de pluralisme polític.
- els escollits no queden vinculats en els seus votants per un mandat de caràcter imperatiu sinó per un mandat representatiu i actuen en nom del poble en el seu conjunt i no només en nom dels ciutadans que els han escollit, es per això que els ciutadans només podran exigir comtes de la seva gestió al final de la legislatura quan es subjecten a altres eleccions.

Principi de pluralisme polític

L'article 1.1. estableix que a Espanya es constitueix en un estat social i democràtic de dret que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, l'igualtat, la justícia i el pluralisme polític.

El regim liberal va propugna en un principi un individualisme incompatible amb l'existència de forces socials organitzades l'estat va créixer extraordinàriament i la burgesia liberal es va veure obligada a reconèixer el dret d'associació i el dret a la formació de sindicats a principis d'aquest segle.

Pluralisme de fet a existit sempre a la societat les diferències d'interessos, actituds, creences i cultures provocant diferents afinitats i distanciament. Aptitud que reflexes en les diferents corrents d'opinió que canalitzen els partits polítics, la tasca política per excel·lència es superar enfrontaments entre les diferents corrents d'opinió sense aniquilar a l'adversari això s'ha intentat a Europa durant tot aquest segle sense que s'hagi pogut aconseguir l'objectiu.

L'idea moderna de la democràcia no descansa en una concepció homogènia i unificada de a comunitat de manera que la voluntat general expressi una única opinió defensen cadascun dels seus membres per contra la democràcia constitucional es fonamenta en una concepció pluralista de la realitat social integrada per grups o sectors diversos que expressen interessos i conviccions no coincidint entre ells la voluntat estatal (lleis) es el resultat de la lliure concurrència de diferents opcions polítiques i de l'adopció d'aquella que ha obtingut el suport de la majoria dels ciutadans en un procés electoral lliure, el Govern de la majoria no implica però l'exclusió o eliminació de la minoria, aquesta ha de ser respectada i ha de poder expressar-se com alternativa.

El regim electoral

En les formes de Govern parlamentaries els poders de l'estat es construeixen de forma ascendent a partir de l'elecció per part dels ciutadans dels membres de l'òrgan central del sistema (Parlament) el qual elegeix després els components d'altres òrgans constitucionals, es per això, que el parlament es l'únic òrgan estatal que representa la poble (art 66.1 CE, art 30 Estatut d'autonomies de Catalunya) i es per això mateix que la voluntat del parlament expressada a traves d'una llei s'atribueix a la voluntat de la comunitat.

L'article 23 CE estableix que els ciutadans tenen dret a participar en els afers públics directament o per mitja de representants lliurement elegits en eleccions periòdiques per sufragi universal, **sufragi actiu**, així mateix tenen també dret d'accedir en condicions d'igualtat a les funcions i càrrecs públics amb els requisits que les lleis assenyalin, **sufragi passiu**.

Llibertat expressió i dret a l'informació. l'article 20 CE reconeix el dret a expressar i difondre lliurement les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitja de reproducció (llibertat d'expressió) i a comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitja de difusió, el reconeixement com a dret fonamental, aquest dos drets estan íntimament lligat al pluralisme polític i la democràcia de tal forma que es pot dir que sense el reconeixement i protecció real d'aquest dos drets no pot haver-hi pluralisme i per tant democràcia. Les condicions per la llibertat d'expressió o d'informació es que el fet sigui noticable i veritable.

Sistema electoral, es la forma en que els ciutadans eligeixen als seus representants, la qüestió principal esta a la formula electoral, el sistema de conversió dels vots disposats en escons parlamentaris, històricament les formules que ha n estat utilitzades es poden distingir entre formules de sistemes majoritaris i formules de sistemes proporcionals, el sistema majoritari parteixen del principi que el candidat o partit mes votat en una circumscripció electoral optà els escons en litigi de tal forma que la resta de candidats o partits no obtenen cap representació, les formules proporcionals parteixen del principi de que els escons han de repartir-se proporcionalment amb el nombre de vots que cadascú a obtingut aquesta formula de la que existeixen múltiples variants es l'escollida per l'ordenament jurídic espanyol i en concret l'anomenada "formula de Hont".

El dret electoral te per objecte la regulació dels elements essencials del procés electoral:

- definició del electorat. que es el elector i qui es elegible.
- la fixació de la circumscripció electoral, el conjunt d'electors a partir dels quals es distribueixen els representants.
- l'establiment de la formula electoral, es a dir, el procediment del càlcul matemàtic que tradueix els vots en representants.

L'article 62 CE disposa que el congres es compon d'un mínim de 300 i un màxim de 400 diputats elegits per sufragi universal, la circumscripció electoral es la província i la llei distribueix el nombre total de diputats assignant una representació mínima inicial a cada circumscripció (dos per província) i distribueix la resta en proporció a la població, pel que fa al Senat en cada província s'han d'elegir quatre senadors, els senadors restants son elegits pels parlaments autonòmics, un per cada parlament, un mes per cada milió d'habitants, en relació amb el parlament autonòmic la constitució limita a dir que els seus diputats seran elegits mitjançant sufragi universal d'acord amb el sistema de representació proporcional que asseguri també la representació de les diverses part del territori. Art 152 CE

Per últim, pel que fa als ajuntaments l'article 140 CE disposa que els regidors seran elegits pels veïns mitjançant sufragi universal en la forma establerta per la llei, s'aplica també la formula Hont, els alcaldes seran elegits pels regidors o pels veïns d'acord amb el que disposi la llei electoral. La LOREG estableix que els alcaldes son elegits pels regidors,

El regim jurídic dels partits polítics.

Els partits polítics van néixer amb el sufragi universal en acceptació de la democràcia pel liberalisme, això va succeir amb el segle XX al voltant del període entre guerres, mentre que va subsistir el sufragi restringit no calia programes ni organitzar-se amb partits perquè el subjecte que feia política era el ciutadà-propietari.

Podríem definir els **partits polítics** com les *associacions de persones que tenen una ideologia comuna a través d'una organització estable intenten conquerir el poder o quan menys influir sobre ell*, de fet són els partits polítics a través dels seus afiliats que ocupen càrregues públiques els partits que dirigeixen l'acció de Govern o que controlen i critiquen dita acció.

D'acord amb l'article 6 CE els partits polítics expressen el pluralisme polític concurreixen a la formació i manifestació de la voluntat popular i són instruments fonamentals a la participació política. La creació d'un partit polític i l'exercici de la seva activitat és lliure dins del respecte de la constitució i la llei.

L'estructura interna i funcionament dels partits polítics ha de ser democràtica.

L'article 6 CE ha estat desenvolupat per la llei 54/1978 de 4 de desembre que regula els partits polítics d'acord amb aquesta llei el règim jurídic bàsic dels partits polítics és el següent:

- Creació: es poden crear lliurement per part dels ciutadans espanyols en l'exercici del dret fonamental d'associació.
- Adquisició de personalitat: transcorreguts 20 dies des dels dipòsit dels estatuts del partit al Ministeri de l'Interior.
- Suspensió i Dissolució: només pot ser acordada per l'autoritat judicial competent, no per decisió de l'administració.

Els mecanismes de democràcia directa

En el nostre ordenament, els mecanismes de democràcia directa no estan concebuts com a instruments per adoptar decisions al marge dels òrgans constitucionals, sinó com dos complements de l'acció d'aquests òrgans:

– **Referèndum**, l'ordenament jurídic espanyol confon l'institut del referèndum i el de plesvicit.

A través del referèndum el cos electoral es pronuncia sobre un projecte normatiu. En el plesvicit, en canvi es pronuncia sobre una decisió política.

La Constitució espanyola preveu tres classes de referèndum:

- referèndum consultiu que preveu la Constitució espanyola es per adoptar decisions polítiques d'interès general (art 92 CE), el referèndum és convocat pel rei a proposta del president del Govern, que ha de estar prèviament autoritzat pel Congrés del Diputats.
- el que fa referència a la reforma de la Constitució (art 168–169 CE)
- fa referència a l'estat autonòmic, manifestació d'indicativa autonòmica (art 151.1), aprovació d'estatut d'autonomia (art 151.2) i la seva reforma (art 152.2).

– **Iniciativa legislativa popular**, es troba contemplada en l'article 87.3 CE de forma molt restrictiva. Per exercir l'iniciativa es requereix no menys de 500.000 signatures acreditades, estan excloses d'aquesta iniciativa les matèries pròpies de llei orgànica, tributària, de caràcter internacional i sobre la prerrogativa desgracia:

– **Dret de petició**, tots tenim dret a fer una petició i a obtenir una resposta. Aquest dret està en desús.

TEMA V. L'ESTAT SOCIAL I DEMOCRÀTIC (III): L'ESTAT SOCIAL

L'estat social: origen i significació.

L'expressió "estat social de dret" fou plasmada per primer cop a la Constitució de 1919. La paternitat de la clàusula s'atribueix a Herman Heller amb la qual propugna una integració social en l'economia per passar-la al servei dels ideals de justícia i igualtat.

Després de la segona Guerra Mundial, l'estat social deriva en el que es coneix amb el nom d'estat de benestar social, que propugna una organització concentrada i planificada de l'economia.

L'idea fonamental es que s'ha d'intervenir en el mercat perquè l'harmonia econòmica no sorgeix de forma automàtica de la llei de la oferta i la demanda, entre altres coses perquè la llibertat de mercat no es tal, sinó que s'ha d'aconseguir intervenir en el mercat.

Aquest es el disseny de les societats actuals industrials on la consecució de determinats temps i condicions materials de vida, com l'educació, la sanitat, el medi-ambient,... no operen en funció de la oferta i la demanda sinó que son finançats mitjançant serveis públics de cost indivisible.

La despesa publica que cobreix el cost d'aquest serveis es considera com un salari social d'una part de la població que d'altre forma no podria procurar-se aquest bens i serveis, fins i tot de vegades una part de la població es veuria privada dels bens necessaris per a la seva pròpia subsistència.

Es podria definir l'estat social com aquell tipus d'estat en que el aparell de Govern intervé en el sistema econòmic i en les relacions laborals o socials per tal de garantir a tots els ciutadans unes condicions de vida dignes, es a dir, un nivell de vida mínim.

Els valors superiors de justícia, d'igualtat i la clàusula de transformació de l'article 9.2 de la constitució.

En el preàmbul de la Constitució espanyola la voluntat de la nació espanyola de garantir la convivència democràtica dins de la Constitució i les lleis **amb un ordre econòmic** i social just. Això es concentra en l'article 1.1 quan diu que Espanya es constitueix en un estat social que propugna com a valors superiors la llibertat, l'igualtat, la **justícia** i el pluralisme polític.

Aquest precepte es troba desplegat en el capítol 3º del títol 1º. de la Constitució espanyola "dels principis rectors de la política social i econòmica" (art 39 a 52)

Tenen dues utilitats:

- per quan el legislador ha d'aprovar una llei que sigui completament contraria al contingut del precepte constitucional aquesta norma es podrà declarar inconstitucional i per tant nul·la.
- obliga a tots els poders públics a interpretar els preceptes de la legalitat ordinària d'acord amb els principis constitucionals previstos en el capítol 3º del títol 1º de la Constitució (art 39 a 52)

Drets i principis rectors que exigeixen i orienten la intervenció socio-econòmica de l'estat en sentit social.

Son els preceptes reconeguts en el Capítol III del títol 1º de la Constitució Espanyola.

Diferenciació entre aquells principis que atenen a protegir les persones, les institucions i els grups socials que per les seves característiques estan en una posició social econòmica o personal de desavantatge respecte de la resta de la societat que requereix per tant una ajut especial de l'estat. Dins d'aquest grup podem destacar:

- els disminuïts físics i psíquics (art 49 CE)

- les persones de la tercera edat
- els aturats (art 41 CE)
- els emigrants (art 42)

Els que tendeixen a protegir determinats bens que son utilitzats per tota la societat com la salut, l'esport, l'educació física, el lleure (art 43), el medi ambient, la qualitat de vida (art 45), l'habitatge (art 47),...

Grup de dret economico-socials. El primer que hem de tenir en compte es que esta en els principis rector (capítol 3º títol 1º CE), i d'altres estan dispersos en tota la Constitució. Entre els que estan dotats d'una màxima eficàcia estan:

- el dret de l'ensenyament bàsic de forma obligatòria i gratuïta, que té una protecció directa.

Clàusula de transformació de l'article 9.2 de la Constitució.

Parteix del principi de que la llibertat i l'igualtat no existeix, no son reals i efectives i correspon als poders públics que si existeixi i sigui real i expectativa.

L'article 9.2 es refereix a l'igualtat efectiva mentre que l'article 14 es refereix a la igualtat davant de la llei.

S'admet el tractament de forma desigual, sempre que sigui raonable i una finalitat acceptable (relació entre l'article 9.2 i 14) i això s'anomena mesura de discriminació positiva, donar tractament desigual a accions desiguals.

TEMA VI. ELS ÒRGANS CONSTITUCIONALS DE L'ESTAT I LES SEVES FUNCIONS.

La part orgànica de la Constitució Espanyola regula els diferents òrgans que el constituent va preveure per l'organització de l'estat.

La corona.

El títol 2º de la Constitució porta com a rubrica "de la corona" per indicar el conjunt d'atribucions que corresponen a la monarquia. D'acord amb l'article 56 el rei es el cap d'estat, expressió aquesta que no torna a sortir a la resta de la Constitució i que sembla que vol independitzar al rei de la resta de poders de l'estat. Les característiques que preveu la Constitució envers a la corona son els següents:

- es un òrgan constitucional i per tants els seus poders emanen de la Constitució i no del cel.
- la corona es hereditària en els successors de l'actual rei Joan Carles I (art 57)
- la monarquia es vitalícia ja que llevat de renúncia, abdicació o inhabilitació del rei, aquest romandre en el seu càrrec fins la seva mort.

En relació a les funcions bàsiques del rei l'article 56 disposa que el rei es el cap d'estat, símbol de la seva unitat i permanència, arbitra i modera el funcionament regular de les institucions, assumeix la més alta representació de l'estat espanyol en les relacions internacionals i exerceix les funcions que li atribueixen expressament la constitució i les lleis.

Les funcions bàsiques del rei en el art 62,63 i 65 de la Constitució. Els actes del rei han de ser referendats pel president del Govern i en el seu cas pels ministres competents, la proposta i el nomenament del president del

Govern i la dissolució del Congrés i del Senat seran referendats pel president del Congrés. Dels actes del rei seran responsables les persones que es referendin.

El Govern: composició i funcions.

El títol 4º de la Constitució sota la rubrica "del Govern i de l'administració" regula l'estructura i funcions del Govern com a òrgan constitucional diferenciat i amb entitat pròpia. A Espanya com gairebé a tots els països el Govern a esdevingut òrgan predominant de l'estat i es a ell a qui correspon dirigir la política general. Els Govern esta format per un equip reduït de persones, es compon del president, vice-presidents en el seu cas, els ministres i altres membres que estableixi la llei, com per exemple els secretaris de l'estat.

Els ministres son els directors de les diverses branques en que actualment es divideix l'administració de l'estat (els consellers a Catalunya) preo també es habitual ministres que no tinguin branca i son els anomenats ministres sense cartera.

El president del Govern es lliure per anomenar i cessar als seus ministres, no fa falta que els ministres siguin diputats ni senadors.

El consell de ministres es un òrgan col·legiat format pel president i els ministres i es reuneix un cop a la setmana.

Malgrat se un òrgan col·legiat el president gaudeix d'una posició de preeminència ja que es ell qui anomena i cessa als ministres i te atribuïdes per la pròpia constitució la potestat de dirigir el Govern i coordinar les funcions dels altres membres del Govern.

El president del Govern, es la figura primordial, la Constitució preveu que després de cada renovació del Congrés dels Diputats i els altres casos previstos en la Constitució el rei prèvia consulta amb els representants designats pels grups polítics en representació parlamentaria i a traves del president del Congrés proposarà un candidat a la presidència del Govern. El candidat proposat exposarà davant del Congrés de Diputats el programa polític del Govern que pretengui formar i demanarà la confiança parlamentaria. El Senat no intervé, si el Congrés de Diputats atorga la confiança al candidat mitjançant el vot favorable de la majoria absoluta dels seus membres el rei el nomena president del Govern, en cas de no obtenir la dita majoria la mateixa proposta serra sotmesa a nova votació 48 hores després i s'entendrà que la confiança ha estat otorgada si obté el vot favorable de la majoria simple dels membres del Congrés. El president del Govern ha de ser un parlamentari.

Funcions del Govern, el Govern dirigeix la política interior i exterior de l'estat, l'administració civil i militar, la defensa de l'estat. Així mateix exerceix la funció executiva i la potestat reglamentaria d'acord amb la Constitució i la llei (art 97 CE)

a) direcció de la política interior de l'estat, aquesta direcció política es concentra entre d'altres amb les següents potestats:

- correspon al Govern i mes concretament al president del Govern decidir la dissolució anticipada de les cambres i efectuar o dur a terme la corresponent convocatòria d'eleccions.
- correspon al Govern l'iniciativa legislativa, es a dir, la presentació de projectes de llei a les Corts Generals per a la seva aprovació.

El Govern te iniciativa legislativa per o també te d'altres ordres.

- correspon al Govern aprovar decrets lleis en cas d'urgència i aprovar decrets legislatius quan prèviament ha

estat habilitat per les Corts Generals.

- correspon al Govern proposar la celebració de referèndums sobre assumptes d'interès general.
- correspon al Govern nomenar dos membres del Tribunal Constitucional.

b) direcció de l'administració exterior de l'estat, el Govern dirigeix la política exterior de l'estat mitjançant el Ministeri d'afers estrangers. Acredita ambaixadors en altres països, cònsols, decideixen trencar relacions diplomàtiques amb uns països i amb altres no, ...

La majoria de tractats internacionals han de ser prèviament ratificats per les Corts Generals, però en qualsevol cas l'iniciativa de celebrar un tractat amb un altre país o amb una organització internacional parteix del Govern i el propi redactat del tractat està en funció de les negociacions dutes a terme pel Govern amb una altre país o organització internacional. L'intervenció de les Corts Generals es produeix únicament sobre l'aprovació dels text definitiu, però no té facultats d'intervenir en la negociació.

c) la funció executiva, tot i que l'organització territorial de l'estat fa que no es pugui parlar d'un sol poder executiu sinó de tres: Govern estatal, Govern autonòmic, Govern local, no hi ha dubte que és el Govern de l'estat el que dur a terme la major part d'aquesta funció.

d) la potestat reglamentària, l'article 97 CE otorga al Govern la potestat reglamentària que consisteix en la facultat d'aprovar normes jurídiques que no poden contenir preceptes oposats a les normes en rang de llei ni incidir en l'àmbit reservat de la Constitució a les lleis.

Causes de dissolució del Govern, d'acord amb el que disposa l'article 101 CE el Govern cessa després de la celebració d'eleccions generals. En els casos de pèrdua de la confiança parlamentària previstos per la constitució espanyola o per dimissió o defunció del president.

L'administració pública: principis constitucionals d'organització i funcionament

L'article 103.1 de la Constitució diu que l'administració serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia descentralització, es a dir, desconnectaria i coordinació amb sumissin plena a la llei i al dret.

Les corts generals: composició i funcions

Seguint una antiga tradició el parlament espanyol ha adoptat el nom de Corts Generals, no hi ha cap dubte que aquest és un òrgan molt important en una monarquia parlamentària ja que els seus membres són elegits per tots els ciutadans amb dret a vot o en canvi el Govern és elegit pel Parlament.

Les funcions bàsiques de les Corts generals són la funció legislativa, la funció pressupostària i la funció del control del Govern. D'acord amb la Constitució les Corts Generals són òrgans que representen al poble espanyol i estan formades pel Congrés del Diputats i pel Senat,

les funcions bàsiques del parlament espanyol. a la constitució se li atribueix funcions de contingut molt divers, així per exemple les Corts Generals autoritzen tractats internacionals, també autoritzen la declaració de guerra i la signatura de pau, declaren el estat de setge, autoritzen l'estat d'excepció així mateix les Corts Generals col·laboren en la formació d'altres òrgans constitucionals investeixen al president del Govern, nomenen 8 vocals del tribuna constitucional , el defensor del poble i 20 vocals del Consell General del Poder Judicial.

Les funcions més importants de les Corts Generals són però la funció legislativa, es a dir, la funció de fer normes jurídiques de major rang normatiu després de la constitució i la funció de control polític i econòmic de

l'acció del Govern.

Dins de la funció legislativa, el procediment legislatiu de les lleis, estan legitimats per indicar el procediment legislatiu:

- el Govern
- el Congrés dels Diputats
- el Senat
- els parlaments autonòmics que poden demanar al Govern central que formuli un projecte de llei o presentar una proposició de llei directament en el Congrés dels Diputats i apoderar a tres membres del Parlament autonòmic per tal de que defensin la proposició de llei dins del propi Congrés.
- l'iniciativa legislativa popular que pot formular proposicions de llei quan es trobi avalada per un mínim de 500.000 signatures reconegudes, hi han determinades matèries que estan excloses de l'iniciativa popular.

A Espanya al igual que a la resta dels països del nostre entorn es el Govern qui exerceix normalment l'iniciativa legislativa a través de projectes de llei, les proposicions de llei son les iniciatives legislatives que provenen del Govern.

Relacions entre el Govern i les Corts generals. relacions de control del Parlament sobre el Govern:

a) interpel·lacions, preguntes i mocions: l'interpel·lació i preguntes son demandes adreçades al Govern per un parlamentari o grup parlamentari per tal d'aclarir un fet concret (llavors s'anomenen preguntes) o les intencions del Govern envers a una qüestió que afecti a la orientació política del país (interpel·lació)

La diferencia fonamental es que tota interpel·lació pot donar lloc a una votació en que la cambra manifesti el seu poder.

Moció es la proposta que fan un o mes grups parlamentaris per tal de debatre-la, aprovar-la o es rebutjar-la i d'aquesta forma la cambra expressa el seu parer sobre un determinat assumpte, les mocions s'anomenen també proposicions no de llei i encara que no son normes amb valor de llei el Govern esta obligat a complir-les.

b) Qüestió de confiança, la qüestió de confiança no sorgeix del Parlament sinó del Govern i mes concretament del president del Govern que prèvia deliberació del Consell de Ministres pot plantejar-la al Congrés de Diputats (el senat no intervé) a través de la presentació d'un programa o d'una declaració política general (no d'un projecte de llei concret)

El president del Govern adverteix d'aquesta forma al Congrés de Diputats que sinó es aprovat el seu programa polític o la seva declaració de política general es veurà obligat a dimitir. Després de presentar la qüestió el Congrés la vota i es considera que el Govern manté la confiança parlamentaria si voten a favor de la mateixa la majoria simple dels membres presents.

c) Moció de censura, es el mitja mes important de control que te el Congrés sobre el Govern. El senat tampoc intervé, consisteix bàsicament en la possibilitat que tenen un determinat grup de Diputats (10 %) de sol·licitar al Congrés que decideixin mitjançant votació si el Govern ha de continuar governant o no. Per dur a terme una moció de censura tant la Constitució com el Reglament del Congrés preveuen uns requisits molts rígids que a la practica es molt difícil que una moció d'aquestes característiques prosperi. Entre dits requisits destaquen els següents:

- ha de ser aprovada amb el quòrum de la majoria absoluta legal de membres que componen el Congrés de Diputats, de tal forma que les absències i les malalties jugant a favor del Govern.
 - la necessitat de un candidat alternatiu a president del Govern per dur a terme la votació de moció de censura dificulta en gran mesura que aquesta pugui prosperar, per tal com els partits poden estar d'acord en destituir al Govern i en canvi estar en desacord sobre qui ha de ser el candidat que substitueixi al president del Govern–
- d) Dissolució de les Corts, com a mecanisme i contrapartida que té el Govern a les facultats de control del Congrés de Diputats es reconeix al president del Govern prèvia deliberació del Consell de Ministres la facultat de dissoldre el Congrés, el Senat o les dues cambres alhora.

El poder judicial: organització i funcions

Els trets més característics del poder judicial són els següents :

- el poder judicial és un poder difús, predicable de tots o cadascú dels òrgans jurisdiccionals que imparteixen justícia.
- els jutges tribunals només formen part del poder judicial quan administren justícia i no quan realitzant altres funcions.

Les característiques bàsiques de la funció jurisdiccional que es desprenen de la constitució són les següents:

- *principi d'unitat jurisdiccional*, que és la base de l'organització i funcionament dels tribunals.
- *principi de totalitat*, la jurisdicció s'estén a totes les matèries, a totes les persones i a tot el territori.
- *principi d'exclusivitat*. la funció jurisdiccional es troba reservada de forma exclusiva als jutges i magistrats integrants del poder judicial, independents, inamovibles, responsables i sotmesos únicament a l'imperi de la llei.

El ministeri fiscal

El ministeri fiscal té encomanada com a funció principal promoure l'acció de justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic tutelat per la llei. Intervé d'ofici o a instància de part.

L'estructura del ministeri fiscal és una estructura jerarquitzada i actua d'acord amb el principi d'unitat d'acció, el fiscal general de l'estat és nomenat pel rei a proposta del Govern i pot impartir instruccions d'obligat compliment a la resta de fiscals

El consell general del poder judicial

Es l'òrgan de Govern dels jutges i magistrats els seus components són nomenats pel rei a proposta de les Corts Generals, 12 jutges i magistrats i els altres 8 juristes de reconeguda competència amb més de 15 anys d'experiència professional. El president del consell també és alhora el president del Tribunal Suprem, l'existència d'aquest consell es justifica per la necessitat de que la carrera judicial i el règim disciplinari dels jutges i magistrats no depenguin del poder executiu sinó d'un òrgan independent, el consell dur a terme també tasques de selecció i provisió de llocs de treball dels membres de la carrera judicial.

TEMA VII. JURISDICCIO CONSTITUCIONAL.

El tribunal constitucional: composició, organització i funcionament.

El Tribunal Constitucional es compona de dotze membres nomenats pel rei, quatre a proposta del Congrés per majoria de les tres quintes parts, quatre a proposta del Senat per idèntica majoria, dos a proposta del Govern i dos a proposta del Consell General del Poder Judicial, el mandat dels membres del tribunal constitucional es de nou anys i es renova per tercers parts cada tres anys.

El tribunal s'organitza en quatre seccions, dues sales i el ple.

- el ple es qui dicta les sentències que resolguin el recursos d'inconstitucionalitat, les qüestions de constitucionalitat i els conflictes de competències.
- les sales son dues, i resolen els recursos d'ampar per infracció dels drets fonamentals cada sala te dues seccions de tres magistrats, el president presideix la sala 1 i el vice-president la sala 2.

Els procediments constitucionals

En una primera aproximació es pot distingir entre els procediments que tenen per finalitat el control de la constitucionalitat de les lleis i normes en rang de llei i la resta de procediments que no tenen aquesta funció, l'objectiu del primer tipus de procediment es garantir el principi de constitucionalitat, es a dir, la superioritat normativa de la constitució sobre les altres fonts del dret amb rang de llei, poden ser objecte de recurs d'inconstitucionalitat les següents normes:

- els estatuts d'autonomia i la resta de lleis orgàniques
- les lleis i disposicions normatives en força de llei (decret llei, decret legislatiu)
- reglaments parlamentaris (lleis) **son els únics** que es poden qüestionar la constitucionalitat.
- els tractats internacionals

Recurs d'inconstitucionalitat, estan legitimats per interposar recurs d'inconstitucionalitat el president del Govern, el defensor del poble (només quan la llei vulnera algun dels drets fonamentals reconeguts en els articles 14 a 29 i 30 CE), 50 diputats, 50 senadors, els parlaments autonòmics i governs autonòmics (només la llei a efecte al principi i àmbit d'autonomia de la comunitat autònoma respectiva). El termini per interposar recurs d'inconstitucionalitat es de tres mesos comptant a partir de la publicació de la llei o norma en rang de llei en el BOE corresponent, el procediment s'inicia amb l'interposició de la demanda que si es admesa a tràmit se li dona trasllat al Govern, al congrés, al senat i si la norma en rang de llei a estat dictada per una comunitat autònoma també es dona trasllat al Govern de dita comunitat autònoma.

Els subjectes traslladats poden personar-se en el procediment, i formular al·legacions en el termini de 15 dies, posteriorment i sense cap mes tràmit el tribunal constitucional dictarà sentència en el teòric termini de 10 dies.

Qüestió d'inconstitucionalitat, correspon a tots els jutges i tribunals amb independència del seu ordre jurisdiccional i grau de jerarquia. El supòsits per l'aixecament de la qüestió son els següents:

- existència d'un procés judicial obert de qualsevol ordre jurisdiccional, classe i grau.
- que per la decisió d'aquest procés sigui totalment necessari aplicar una norma en rang de llei de la qual el jutge o tribunal dubti de la seva constitucionalitat sempre que el que dicta depengui de la validesa o no de dita norma.

La qüestió pot aixecar-se pel tribunal d'ofici o a petició de part e immediatament abans de dictar sentència cosa que provoca la paralització del procediment dins que el tribunal constitucional dicti la seva corresponen

resolució.

La qüestió la planteja el jutge o tribunal mitjançant una interlocutoria. Després de escoltades les parts personades en el procediment e immediatament abans de dictar-se sentència.

Perquè es pugui plantejar una qüestió d'inconstitucionalitat es requereix per part del tribunal que examini si la qüestió a plantejar té rellevància constitucional, argumentació suficient i que la norma que ha de decidir el veredicté sigui una llei o norma en rang de llei.

Un cop plantejada la qüestió, es transmeten totes les actuacions al Tribunal Constitucional, si el Tribunal l'admet a tràmit emplaçarà al ministeri fiscal, al congrés, al senat, al Govern i si la llei es autonòmica al parlament autonòmic corresponen.

Totes les persones esmentades poden presentar-se en el procediment i formular al·legacions en el termini de 15 dies. Posteriorment, sense mes canvi, el TC dicta sentència especificant si la norma que ha provocat aquesta qüestió es o no inconstitucional i retorna les actuacions al tribunal a qui per tal que resolgui el pleit principal.

Efectes de les sentències dictades en procediment de declaració d'inconstitucionalitat:

1. les sentències dictades en aquest procediments són fermes des de que es dicten, es a dir, que contra elles no es pot interposar cap tipus de recurs, llevat dels recursos que substàncies, que es trameten davant dels tribunals comunitaris europeus (tribunal de justícia de les comunitats europees i tribunal europeu dels drets humans).
2. Tots els poders públics resten vinculats a la doctrina del TC.
3. si el veredicté es desestimatori comporta la declaració de conformitat dels preceptes impugnats amb la constitució.
4. si el veredicté es estimatori comporta l'inconstitucionalitat dels preceptes impugnats i la seva declaració de nul·litat de ple dret des que la norma impugnada fou aprovada. La nul·litat no permet la revisió de processos finalitzats en sentència ferma on s'hagués aplicat la norma inconstitucional, llevat dels processos penals o procediments administratius sancionades, en els que la nul·litat suposi l'eliminació o reducció de la pena o sanció.
5. la sentència pot declarar la conformitat de la llei a la Constitució quan la norma s'interpreta d'una determinada manera (la que diu el TC). Això es el fenomen que es coneix amb el nom de sentències interpretatives.

Recurs d'emparament.

El recurs d'emparament es el procediment últim per a la protecció jurisdiccional dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució Espanyola (art. 14 a 29 i 30).

L'article 52.2 CE disposa que qualsevol cuitada podrà demanar la tutela de les llibertats i dels drets reconeguts en l'article 14, en la secció primera del Capítol 2º del títol 1º davant dels tribunals ordinaris per un procediment basat en els principis de preferència i sumarietat i en el seu cas a través del recurs d'emparament davant del TC.

Del precepte transcrit es desprèn que hi ha dos tipus de recurs d'emparament: l'ordinari, que es tramita davant de la jurisdicció ordinària, i el constitucional, que es tramita davant del TC.

Finalitats del recurs d'amparament:

1. la defensa subjectiva dels ciutadans, ja que se'ls ofereix una protecció individual i concreta front a l'actuació dels poders públics.
2. la defensa objectiva de la Ce, dons assegurin la prevalença d'aquesta envers de l'actuació dels poders públics que estan subjectes a elles.

Te a més una funció més complementaria de precisar i definir el contingut dels drets fonamentals.

Legitimació activa (qui pot interposar el recurs): tota persona natural o jurídica que invoqui un interès legítim, es a dir, que estigui directament afectada per la resolució que es pretén impugnar i hagi estat part en el procés judicial previ, esta legitimada per interposar el recurs d'amparament, juntament amb el defensor del poble i el ministeri fiscal.

Legitimació passiva: esta legitimat de forma passiva els poders públics, no els particulars, dels que prové la norma, acte o resolució judicial presumptament inconstitucional, es a dir, els parlaments (estatals o autonòmics), els governs (estatals, autonòmics o locals) i els tribunals de justícia.

Actes impugnables del parlament:

Les seves decisions o actes sense valor de llei.

- dels poders executius: les seves disposicions, actes administratius, omissions o vies de fet, les seves sentències interlocutòries, provisions.
- dels particulars: s'impugna la decisió del jutge o tribunal que no ha protegit el dret fonamental.

Requisits per la interposició del recurs d'amparament constitucional:

1. s'han d'esgotar tots els instruments ordinaris i extraordinaris de defensa jurisdiccional.
2. s'ha d'haver estat part en el procés judicial previ.
- 3– s'ha d'haver invocat al dret fonamental presumptament vulnerat davant el tribunal.

El termini general per interposar el recurs d'amparament es de 20 dies a comptar des de que es va produir la presumpta violació del dret fonamental o des de que el tribunal o qui dicta el seu veredictat sense protegir el dret fonamental.

Una vegada admesa la demanda, el TC pot decretar la suspensió temporal de l'acte, resolució o sentència impugnada, si la seva execució pogués originar un perjudici que fes que el recurs d'amparament perdés eficàcia.

Efectes de les sentències del TC dictades en recurs d'amparament:

Les sentències del TC poden atorgar l'amparament p denegar-lo. Si l'otorga haurà de pronunciar-se sobre els següents extrems:

- declaració de nul·litat de la decisió, acte o resolució judicial vulnerada del dret fonamental.
- coneixement exprés del dret fonamental que ha estat vulnerat al cuitada recurrent,

- restablir el recurrent en l'integrat del seu dret o llibertat.

Pel que fa a altres efectes s'han d'esmentar que d'acord amb el que disposa l'article 5.1 de la llei orgànica del poder judicial, els jutges i tribunals han d'aplicar les lleis i els reglaments segons els preceptes i principis constitucionals. *"Conforme a la interpretacion de las mismas, que resulte de las resoluciones dictadas por el Tribunal Constitucional"*

Els conflictes de competència.

Aquest es poden donar entre l'estat i una o mes comunitats autònomes i a l'hora poden ser positius (les dos parts reclamen per a si la competència en una determinada matèria) o negatius (cap de les parts vol saber res de l'assumpte)

Convé distingir entre els conflictes de competències i els conflictes de atribucions que son els que es donen entre els tres poders de l'estat.

Els conflictes de competència son els que es plantegen de forma mes habitual i tenen per objecte l'impugnacio de disposicions, resolucions i actes de les comunitats autònomes o de l'estat que no respecten l'ordre de distribució de les competències previst a la CE, als estatuts d'autonomia i a la resta de normes que serveixen per distribuir les competències contra l'estat i les comunitats autònomes (bloc de constitucionalitat)

Estan legitimats per interposar el conflicte de competències el Govern de l'estat i el Govern de la comunitat autònoma respectiva (CCAA) . Quan el conflicte l'interposa l'estat pot actuar de dues formes:

- requerint a la comunitat autònoma per tal de que anul·li la disposició o acte,
- interposant directament el conflicte en el termini de dos mesos comptats a partir de que es va publicar la norma o es va dictar l'acte corresponen.

Si el conflicte l'inicia la comunitat autònoma, llavors es obligatori requerir prèviament a l'estat o a un altre comunitat autònoma perquè anul·li la disposició causant del conflicte.

El termini d'interposició del conflicte es en tots els casos de 2 mesos, si be quan el es formula prèviament el requeriment, el termini per formula el conflicte es d'un mes a comptar des de el rebuig del requeriment per silenci negatiu.

Quan es el Govern el que interposa el conflicte pot invocar l'article 161.2 de la CE, cosa que significa que la norma autonòmica quedarà en suspens, per el TC haurà d'aixecar o convalidar la suspensió de l'eficàcia de la norma en termini màxim de 5 mesos.

Admès el conflicte i una vegada formulades les corresponents al·legacions de les parts el TC dictarà el seu veredict amb alguns dels següents procediments:

1. serà necessari, declaració de la titularitat de la competència controvertida.
2. serà accidental, anul·lació de la disposició, resolució o acte que no respecta l'ordre de distribució de competències.

Finalment, quan el conflicte de competències es planteja entre normes amb rang de llei la resolució del cas s'haurà de tramitar seguint el procediment previst per l'interposicio del recurs d'insconstitucionalitat.

TEMA VIII. SISTEMA CONSTITUCIONAL DE LES FONTS

Tractats internacionals.

En el món internacional els estats es relacionen entre si i amb organismes internacionals (ONU, UNESCO; OTAN;.....) des de una posició d'igualtat, totes aquestes entitats tenen capacitat per concertar entre elles acords generadors de normes jurídiques, es a dir, de normes amb un contingut general i abstracte i una vocació de vigència general indefinida.

Aquestes normes s'anomenen tractats, tot i que de vegades també reben aquesta denominació els acords que celebren els estats entre ells mateixos o amb organitzacions internacionals, llavors, la forma més apropiada per anomenar aquest acords es el de conveni.

Com se sap, des de el punt de vista internacional, els tractats obliguen des de que son ratificats pels estats, es a dir, des que l'estat manifesta el seu consentiment exprés per comprometre internacionalment.

Des de el punt de vista del dret constitucional allò que ens interessa es el valor que tenen aquestes normes jurídiques com a normes de dret intern. A tal efecte, l'article 96 CE disposa en el seu apartat 1r el següent: " els tractats internacionals celebrats vàlidament formaran part de l'ordenament intern una vegada hagin estat publicats oficialment a Espanya, les seves disposicions només podran ser derogades, modificades o suspeses en la forma prevista en els mateixos tractats o d'acord amb les normes generals del dret internacional"

D'altre banda, la derogació, modificació o suspensió dels tractats internacionals han d'ajustar-se a les previsions del propi tractat o a les normes generals de dret internacional, això significa que els tractats tenen força passiva front la llei parlamentaria, es a dir, no poden ser modificats per una llei posterior sinó que aquesta modificació ha de dur-se a terme seguint el procediment previst pel propi tractat. La resistència dels tractats front a les lleis parlamentaries no pressuposa la superioritat jeràrquica dels tractats sobre les lleis, sinó tant sols que aquestes matèries resten excloses temporalment de la voluntat de l'estat, adoptada mitjançant un procediment constitucional previst fora de la competència normativa ordinària dels òrgans interns.-

Els tractats internacionals poden classificar-se per raó de matèria en diversos tipus: polítics militars, comercials..., la diferencia es rellevant perquè d'acord amb el que disposa l'article 94.a CE, la celebració de tractats sobre determinades matèries requereix l'autorització prèvia de les Corts Generals, mentre que la celebració d'altres tractats no requereix autorització prèvia, sinó simplement informar immediatament a les Corts Generals de la conclusió del Tractat.

Pel que fa al control de constitucionalitat dels tractats internacionals, aquestes admeten una doble via de control: control previ i control a posteriori.

Conforme l'art 95 CE, la celebració d'un tractat internacional que contingui estipulacions contraries a la CE exigirà la revisió constitucional prèvia.

El Govern o qualsevol de les cambres pot requerir al TC perquè declari si aquesta contradicció existeix o no. (control previ)

Control a posteriori: recurs d'inconstitucionalitat /qüestió d'insconstitucionalitat.

Cal remarcar que l'art 93 CE disposa que mitjançant una llei orgànica es podrà autoritzar la celebració del tractat internacional pels quals s'atribueix a una organització o una institució internacional l'exercici de competències derivades de la CE i que això va permetre la incorporació d'Espanya dins del que llavors s'anomenava "mercat comú" sense necessitat de modificar la constitució.

El dret comunitari.

La comunitat europea genera en la seva actuació diària un autèntic ordenament jurídic que ha de conviure i coordinar-se amb els estats membres.

Abans d'analitzar els principis de la relació entre l'ordenament comunitari i l'intern cal exposar algunes de les característiques de l'ordenament comunitari.

1. el dret comunitari està format per una diversitat de fonts de naturalesa i abast ben distinta. Les seves normes bàsiques són els tractats de constitució de la comunitat, que operen com una mena de constitució de la comunitat europea i que formen el que s'anomena **dret primari**.

2. per sota d'aquest dret es troba el **dret derivat** format per una varietat de fonts entre les que destaquen la directiva i els reglaments.

Les directives comunitàries són normes de caràcter general que pretenen fixar les grans línies d'actuació sobre una matèria i fixar els objectius que han d'aconseguir els estats membres que són els que han de concretar aquesta regulació amb la finalitat d'aconseguir dits objectius.

Segons els tractats, la directiva obliga a l'estat membre destinatari en quant al resultat que ha d'aconseguir, però deixa en mans de les autoritats nacionals la elecció de la forma i els mitjans.

Els reglaments, que no s'han de confondre amb les normes internes de igual denominació, tendeixen a esgotar-la regulació d'un assumpte sense deixar un marge d'acció als estats membres. En paraules del tractat CEE (art 189): "el reglament té un abast general, serà obligatori i en tots els seus elements i dictamen aplicable en cada estat membre".

Juntament amb les directives i els reglaments existeixen altres fonts jurídiques com les decisions de la comissió, les recomanacions i els que s'anomenen actes atípics.

Principis d'articulació entre l'ordenament comunitari intern.

1. *Principi d'eficàcia directa*: suposa que una gran part de l'ordenament comunitari entra en vigor en els països membres de l'unia europea després de la seva publicació en el DOCE, sense necessitat de cap tipus de norma de transposició en l'ordenament intern. Això es predica del dret primari i dels reglaments comunitaris i de les doctrines comunitàries quan l'ordenament intern no s'ha adaptat al contingut de la directiva en el termini previst a la mateixa directiva.

2. *Principi de primacia del dret comunitari*: no es troba contemplat en el tractat de la Unió Europea, sinó que és un criteri jurisprudència, imposat pel tribunal de justícia de la CEE, a partir de les sentències contra.....

D'acord amb aquest, quan ens trobem davant d'un conflicte de normes, entre una norma de dret intern tingui o no rang de llei i una norma de dret comunitari, l'operador jurídic intern (administració, tribunals) han d'aplicar sempre el dret comunitari i per tant, pot inaplicar normes en rang de llei sense necessitat de plantejar qüestions d'insconstitucionalitat o de normes anti-comunitaries.

Llei estatal. Lleis autonòmiques. Llei Orgànica.

Llei.

És la norma superior de l'ordenament jurídic després de la constitució. Rousseau la va concebre com a expressió de la voluntat popular i aquesta idea s'ha mantingut per tal de significar que l'òrgan que aprova la llei és el que té atribuït la representació política de CC (art 66.1)

Ha d'advertir-se que el concepte de llei es un concepte formal i que els autors han distingit històricament entre concepte material i formal.

El concepte material es reserva per les lleis que contenen veritables normes jurídiques com el Codi Civil, el Codi penal, es a dir, les que contenen una regulació general i abstracte de situacions i que alhora tenen una vocació de vigència indefinida. Juntament amb aquestes lleis existeixen altres com l'aprovació dels pressupostos generals de l'estat, la concessió de pensions extraordinàries que s'esgoten moltes vegades amb la seva aplicació (lleis de cas únic)

Les constitucions acostumen a reservar la regulació de determinades matèries a través de les lleis. Aquest fenomen es coneix amb el nom de reserva de llei. Això és compatible en constitucions com la nostra que no contemplen la reserva reglamentària de tal forma que la llei pot regular qualsevol matèria, però determinades matèries només poden ser regulades per llei.

Els supòsits reservats a la llei en la Constitució són abundants, entre els quals mereixen ser destacats la regulació dels drets fonamentals i llibertats públiques que recull el capítol II del llibre I de la Constitució.

La reserva de llei en matèria tributària i la reserva de llei en matèria penal i sancionadora.

Lleis Orgàniques i Lleis Ordinàries.

La llei orgànica és un tipus de llei creat pel nostre ordenament, la Constitució, que es caracteritza pel procediment d'aprovació i sobretot per les matèries que han de ser desenvolupades per aquest tipus de llei.

Pel que fa al primer aspecte, l'aprovació, modificació i derogació de les lleis orgàniques requereix una votació de majoria absoluta en el congrés en una votació final sobre el conjunt del projecte.

Pel que fa al segon aspecte, les matèries han de regular-se a través de lleis orgàniques són les següents:

- les que despleguen els drets fonamentals i llibertats públiques, capítol II del Llibre I (art 15 a 29)
- les que aproven els estatuts d'autonomia.
- les que aproven el règim electoral general,
- la resta de lleis orgàniques previstes a la CE.

Les regulacions entre llei orgànica i llei ordinària no opera en funció de criteri de competències per que la CE reserva a les lleis orgàniques unes determinades matèries de tal forma que és tan inconstitucional que la llei ordinària envaeixi matèries reservades a llei orgànica com que la llei orgànica reguli matèries que la CE no li reserva.

La llei orgànica compta amb altres característiques específiques així com les matèries reservades a la llei orgànica que estan excloses, no poden ser regulades per decret llei ni per decret legislatiu i estan excloses d'aprovació per les comissions legislatives permanents.

Els **estatuts d'autonomia** són efectivament lleis orgàniques i per tant normes estatals, però a la vegada són la primera norma de l'ordenament jurídic autonòmic, que com és lògic, també es troben subordinades a la CE.

Malgrat ser una llei orgànica l'estatut no és igual a la resta de lleis orgàniques perquè l'aprovació i reforma requereix referèndum del poble afectat, cosa que suposa que el parlament estatal no pot modificar un estatut d'autonomia al marge de l'opinió d'aquest poble, moltes vegades també al marge de la decisió del parlament

autonòmic.

La constitució preveu altres lleis per determinar matèries i que poden tenir algunes especificats en quant al procediment d'aprovació (ex. lleis de pressupostos generals, lleis de marc,...)

TEMA IX. LES DISPOSICIONS DEL GOVERN AMB FORÇA DE LLEI.

Decret llei.

Es una disposició legislativa de caràcter provisional que el Govern pot dictar en cas d'una necessitat urgent i extraordinària. El valor del decret llei es com diu l'epígraf el mateix que el d'una llei, per tant pot modificar, derogar vàlidament les lleis anteriors que s'hi oposin al decret llei (no deroga llei)

El decret llei te un límit material important quan el seu contingut, perquè no pot afectar a l'ordenament de les institucions bàsiques de l'estat.

Els drets i deures dels ciutadans regulats al títol I de la CE (secció I i II) el regim de les comunitats autònomes no el regim electoral general.

La vigència del decret es de 30 dies, dins d'aquest el congres de diputats ha de ratificar-ho o rebutjar-ho. Si no esta reunit, s'ha de convocar per reunir-se.

Decret legislatiu.

Els decrets legislatius son també normes que aprova el poder executiu que tenen força de llei, però lluny de produir-se un supòsits excepcionals son fruit d'una col·laboració legislativa habitual en la producció normativa entre el parlament i el Govern.

S'elaboren sempre sobre la base d'una delegació legislativa feta pel parlament al Govern, normalment aquesta delegació es produeix a l'hora de dictar normes llargues i complexes on el Govern disposa de mes mitjans materials per redactar-les que no pas el parlament.

La delegació legislativa del parlament es dona també a les comunitats autònomes, cosa que no succeeix amb el fenomen del decret llei (les comunitats autònomes no aproven decrets lleis)

La delegació legislativa pot tenir per objecte la redacció d'un text articulat i llavors dita delegació s'efectua a traves d'una llei de bases o la refundicio de diversos textos legals vigents en un de sol, llavors la delegació s'efectua mitjançant llei ordinària.

La llei de delegació ha d'atorgar-se de forma expressa, per matèria concreta i amb un termini fix per a la seva execució de tal forma que si el Govern no aprova el decret legislatiu en el període assenyalat per la llei de bases la delegació caduca.

Des d'una perspectiva constitucional, la limitació dels decrets legislatius es

triple, d'una banda, el decret legislatiu no pot regular matèries reservades a llei orgànica, d'altre banda, el decret legislatiu no pot modificar la llei de delegació i en tercer lloc, el decret legislatiu no pot tenir caràcter retroactiu.

Pel que fa al control dels decrets legislatius, la CE contempla que com a norma amb rang de llei que es, pot ser controlada a traves del recurs d'inconstitucionalitat i de la qüestió d'insconstitucionalitat.

A mes, el TS s'ha autoatribuït la competència per controlar que el decret legislatiu no s'excedeixi de la llei de delegació.

Les lleis de bases han de delimitar amb precisió l'objecte i abast de la delegació legislativa i els principis i criteris que regiran l'exercici, cosa que suposa que les bases han de tenir el suficient grau de concreció per a que no pugui qualificar-se com una delegació legislativa en blanc.

Pel que fa a la llei ordinària de delegació, aquesta ha de concretar si la refundició es circumscriu a la mera formulació d'un text únic o s'inclou la facultat de regularitzar, aclarir i harmonitzar les normes que es refonen.

La posició constitucional del reglament administratiu.

El reglament es la norma que aprova l'administració pública en un de la competència que te atribuïda. Es tracta d'una norma que no incorpora la mística de ser expressió de la voluntat popular, sinó tants sols de la voluntat de l'administració. Es per això que els reglaments no només estan subordinats a la CE, sinó també a les lleis.

Com tota potestat pública de conformitat amb el principi de legalitat proclamat a l'art 9 de CE, l'atribució de la potestat reglamentària ha d'estar prèviament atribuïda per una norma legal prèvia. En el camp de l'administració de l'estat, l'art 97 CE diu que el Govern exerceix la potestat reglamentària d'acord amb la CE i les lleis.

Les comunitats autònomes i les entitats locals també tenen atribuïda aquesta potestat per les seves normes específiques (pel que fa a Catalunya, art. 37.4 de l'estatut d'autonomia i art 4 de la llei de bases de règim local)

Els reglaments són veritables normes jurídiques i com a tals són regulacions generals i abstractes de situacions de futur, han de ser publicats i tenen vigència indefinida mentre no sigui derogat per altres normes d'igual o superior rang.

Tradicionalment els autors han distingit entre dos tipus de reglaments : els executius i els independents:

- els reglaments executius són els que desenvolupen les disposicions d'una llei perquè la llei així ho ha establert. D'aquí es desprèn que s'admet sota determinades condicions que els reglaments executius competint completin de detall regulades per la llei fins i tot en aquelles matèries en que existeixi reserva de llei.
- els reglaments independents, a diferència dels reglaments executius, no desenvolupen cap llei, sinó que les dicta l'administració en virtut de la potestat genèrica que li atorga els preceptes abans esmentats.

Pel que fa aquest últim tipus de reglaments, tants els autors com la jurisprudència es troben fortament dividits en dues tesis: uns són partidaris de no admetre la legalitat dels reglaments independents llevat de la regulació organitzativa dels propis serveis públics de l'administració.

L'altre part de la doctrina, en canvi considera que l'administració pot aprovar reglaments independents sempre i quan no contradigui el que disposen les lleis.

Els reglaments s'ordenen de forma jeràrquica en funció de l'autoritat que els dicta, d'acord amb la següent graduació:

1. Reals decrets aprovats pel consell de ministres
2. ordres dictades per les comissions delegades del Govern

3. ordres ministerials

4. la resta d'autoritats en funció del seu grau jeràrquic.